

Verslag Klankbordgroep softwareleveranciers (online)

DATUM

4-10-2023

AANWEZIG

Jochem Mollema (Unafact)
Barend Sneller (Esri)
Frank Jan Uittenbogaart (DG Groep)
Erik Akkerman (iASSET)
Frank Zwiers (Antea Group)
Sven de Koning (Cadac)
Sietze Soet (DataQuint)
Ernst van Zuilen (Sweco)
John Joosten (GeoBIMexperts)
Rik Opgenoort (CROW)
Jan-Pieter Eelants (CROW)
Evert Jan van de Kamp (CROW)

AFWEZIG

Marien van Zwol (Antea Group)
Jan Willem Jans (Beheervisie)
Ron van Helvert (Libero Software)
Marijn van de Berg (Sweco)
Karin Diederiks (DG Groep)
Wisse Remij (DataQuint)
Bart Roorda (Tuxion)
Giel Hakman (iASSET)
Robbert Bloksma (iASSET)
Pepijn Naus (Greenpoint)
Ron Jansen (Greenpoint)
Reinhardt de Rover (DG Groep)
Jan Groenestein (Groenestein advies)
Marlies Stoter-de Gunst (NedGraphics)

1. Opening en mededelingen

Jan-Pieter Eelants (CROW) stelt zich voor. Hij zal deze vergadering, bij afwezigheid van Harro Verhoeven (CROW) voorzitten. Jan-Pieter Eelants (CROW) start met een mededelingen over de situatie van Harro Verhoeven (CROW). Bij Harro Verhoeven (CROW) is leukemie geconstateerd. Op dit moment is het eerste traject van chemokuren achter de rug. De behandeling slaat aan. Na een korte periode van aansterken volgt nog een traject van chemokuren. Frank Jan Uittenbogaart (DG Groep) geeft aan graag iets als groep te willen doen voor Harro.

Actie CROW: Evert Jan van de Kamp (CROW) stelt voor dat hij na de bijeenkomst het adres van Harro deelt en deelnemers aan de Klankbordgroep Softwareleveranciers vraagt om gezamenlijk iets naar Harro te sturen.

2. Verslag vorige overleg

Frank Jan Uittenbogaart (DG Groep) vraagt aandacht voor de actiepunten die openstaan uit het vorige verslag. Rik Opgenoort (CROW) geeft aan dat het idee om een IMBOR-dag te organiseren met de softwareleveranciers, door het uitvallen van Harro Verhoeven (CROW) stil is komen te liggen. Rik Opgenoort (CROW) stelt voor om overleggen per softwareleveranciers in te plannen.

Actie CROW (Rik Opgenoort): *Overleggen inplannen met softwareleveranciers. Rik Opgenoort (CROW) inventariseert wie vanuit CROW kan aansluiten bij deze overleggen.*

Ook wordt het actiepunt uit het vorige overleg 'Sturen uitleg over het gebruik van GITHUB naar softwareleveranciers' aangehaald. Rik Opgenoort (CROW) heeft de uitleg tijdens de bijeenkomst gedeeld. Deze is hier te vinden: <https://github.com/Stichting-CROW/imbor/issues/1172>.

Actiepunt CROW (Evert Jan van de Kamp): *Delen uitleg GITHUB aan betrokken softwareleveranciers.*

3. BORIOUS/CORE

Jan-Pieter Eelants (CROW) geeft een toelichting op de ontwikkelingen rondom BORIOUS en het CORE-initiatief, waarbij een aantal gemeenten de handen ineen slaan om efficiënt informatiebeheer van de openbare ruimte verder vormt te geven. De presentatie hierover is bijgevoegd bij de mail.

Actie CROW: (Evert Jan van de Kamp): *Delen presentatie met Klankbordgroep Softwareleveranciers.*

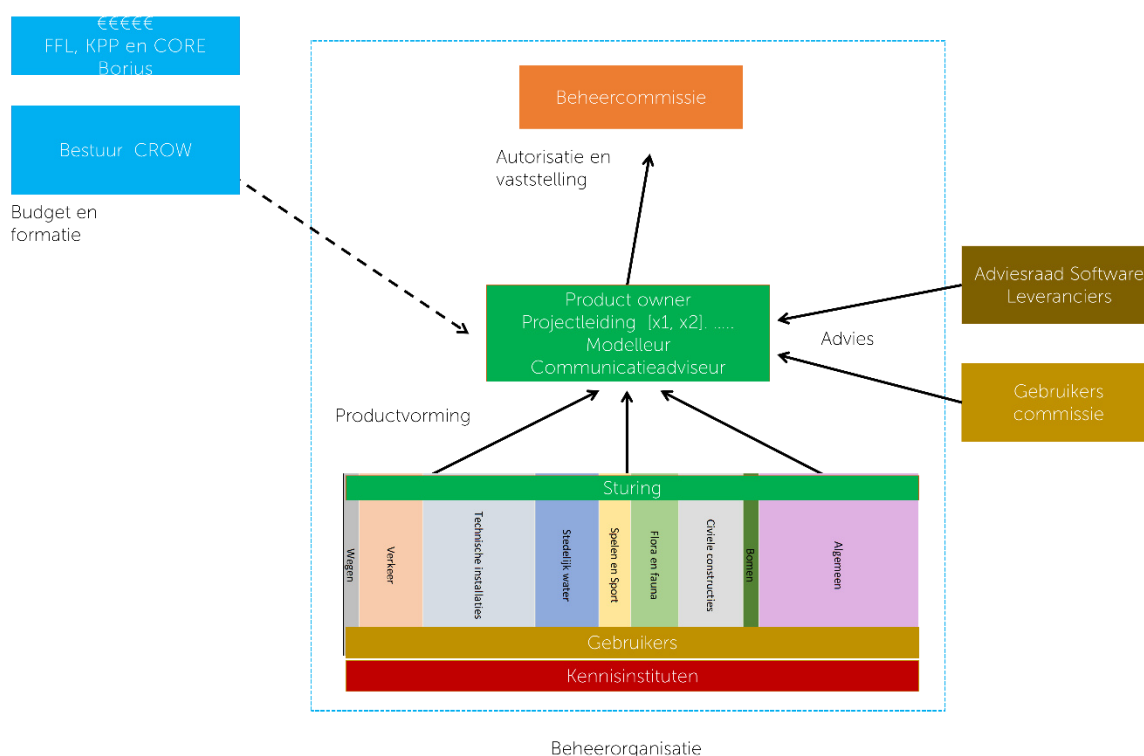
De volgende vragen werden gesteld n.a.v. de presentatie:

- Ernst van Zuilen (Sweco): Wat is de rol van digiGo in dit geheel?
- Jan-Pieter Eelants (CROW): digiGO is een belangrijke partner. O.a. het digitale stelsel is ontwikkeld door digiGo. Ontwikkelingen van IMBOR aansluiten om ontwikkelingen digiGO. Hier is afstemming over.
- Ernst van Zuilen (Sweco): Zorgt dit er niet voor dat IMBOR 'te groot' wordt? En was het niet het idee om een uitwisselstandaard voor IMBOR te ontwikkelen in 2024?
- Jan-Pieter Eelants (CROW): We zijn verschillende datastandaarden (o.a. IMBOR en GWSW) aan elkaar aan het koppelen. Het is niet de bedoeling dat CROW hierin zaken overneemt. Het ontwikkelen en beheren van de standaarden blijft bij de organisatie zelf. We gebruiken LinkedData om de uitwisseling mogelijk te maken.
- Frank Zwiers (Antea Group): Met betrekking tot CORE en de objectregistratie speelt er meer dan modellen. Missen we niet iets daarin? Blijven het twee programma's?
- Jochem Mollema (Unafact): Het speerpunt voor de CORE is om een visie te ontwikkelen op hoe gegevens gebruikt kunnen worden (uitgewisseld kunnen worden). Het initiatief om informatieverlies in de keten tegen te gaan blijft hierin belangrijk.
- Barend Sneller (Esri): Ik heb moeite met het stuk 'Dataplatform met basisapplicaties' (zie slides 15 van bijgevoegd Presentatie CORE/BORIOUS). Hierin worden door allerlei organisaties van alles ontwikkeld. Dit moeten we als sector niet willen.

- Jochem Mollema (Unafact): Manier waarop je in de applicatie data opslaat is aan jullie als softwareleveranciers. We streven ernaar om data los te koppelen. Data als 'losse bak', waar je van meerdere applicaties gebruik van kan maken.
- Barend Sneller (Esri): Op welke manier stel je data beschikbaar? Wij gaan het nooit in een 'LinkedDatabase' opslaan. Wij willen graag een API, waar je tegenaan kunt praten.
- Rik Opgenoort (CROW): Waar wij de sector in willen meenemen is het datacentrisch handelen, waarin objecten centraal worden gesteld. LinkedData vormt hierin de oplossing. Geometrie is slechts één eigenschap van het object. In deze ontwikkeling redenen we vanuit het object. Wij gaan niet voorschrijven hoe de data in de applicatie moet zitten.

4. Beheerplan IMBOR

John Joosten (GeoBIMexperts) geeft aan de hand van figuur 1 een toelichting op het voorstel voor de inrichting van de beheerorganisatie van IMBOR.

Figuur 1: Structuur beheerorganisatie IMBOR

In de bovenstaande figuur is het voorstel voor de structuur van de beheerorganisatie uitgewerkt. Het idee is om, volgens de principes van BOMOS, een professionele beheerorganisatie op te zetten. Het resultaat van dit voorstel wordt verwerkt in het beheerplan IMBOR.

De volgende vragen werden gesteld n.a.v. de presentatie:

- Frank Jan Uittenbogaart (DG Groep): Mijn voorstel zou zijn om de gebruikers en kennisinstituten in de figuur om te draaien.
- John Joosten (GeoBIMexperts): Goede suggestie. Gaan we doorvoeren.

- Sietze Soet (DataQuint): Wordt BORIUS een uitbreiding op IMBOR? Of hoe wordt dit vormgegeven?
- Jan-Pieter Eelants (CROW): De vaste gegevens blijven in IMBOR. De dynamische gegevens in BORIUS.
- Erik Akkerman (iASSET): Wie houdt er in de gaten dat de kennisinstituten op eenzelfde manier registreren (hetzelfde detailniveau hanteren)
- John Joosten (GeoBIMExperts): Er zijn modeleerstandaarden over hoe je bepaalde zaken modelleert. Dit is binnen IMBOR belegd binnen de uitvoeringsorganisatie. Op modelleerniveau vinden hierover afspraken plaats.
- Jan-Pieter Eelants (CROW): Ook digiGO is hierop aan het acteren. Er bestaat een overleg waarin de ambities om sectoraal afspraken te kunnen maken over de standaarden heen te kunnen bespreken. Collega Rik Opgenoort (CROW) doet hierin allerlei voorstellen.
- Frank Jan Uittenbogaart (DG Groep): Wens om een 'Repository' van het informatiemodel te hebben in het kader van het versiebeheer. In lijn met het afstemmingsoverleg van digiGO.
- Rik Opgenoort (CROW): Op dit moment aan de slag om te kijken hoe GWSW en IMBOR is samenhangt gebruikt kunnen worden, op basis van NEN2660-02. Committeren aan de standaard NEN2660-02 is nodig.
- Ernst van Zuilen (Sweco): Komt er een IMBOR 2024? En hoe wordt hierover gecommuniceerd?
- Jochem Mollema (Unafact): Idee om een workshop te organiseren hiervoor.

Actie CROW en Unafact: Organiseren workshop voor IMBOR 2024

- Sietze Soet (DataQuint): Komt er nog een was/wordt lijst?
- Jochem Mollema (Unafact): Daar wordt op dit moment aan gewerkt, met daarin alle wijzigingen op het model.
- Rik Opgenoort (CROW): De basis van de distributie is de RDF-versie. Vooralsnog waarschijnlijk ook nog via de Access-database.
- Sietze Soet (DataQuint): In IMBOR 2022 waren er grote aanpassingen t.o.v. van IMBOR 2020. Zijn de aanpassingen nu net zo groot?
- Rik Opgenoort (CROW): Nee. Er verandert op dit moment niets aan de structuur.
- Jochem Mollema (Unafact): In 2023 hebben we geen versie uitgebracht. 2024 een logisch moment om met een update te komen.

5. Rondvraag

Er waren geen punten voor de rondvraag.

Actielijst

Actienr.:	Actie:	Door:	Status:	Op actielijst sinds:
1.	Overleggen inplannen met softwareleveranciers. Rik Opgenoort (CROW) inventariseert wie vanuit CROW kan aansluiten bij deze overleggen.	Actie CROW (Rik Opgenoort)	Loopt.	04-10-2023
2.	Organiseren workshop voor IMBOR 2024	Actie CROW en Unafact	Loopt.	04-10-2023
3.	Rol van deze klankbordgroep softwareleveranciers verder uit te werken. Ook hoe er samengewerkt wordt met de klankbordgroep softwareleveranciers voor GWSW, en ook wat de relatie is met de nog op te richten Gebruikersgroep IMBOR	CROW	Wordt uitgewerkt in het nieuwe beheerplan IMBOR.	21-12-2021
4.	Roadmap releasebeleid IMBOR opstellen	CROW	Wordt uitgewerkt in het nieuwe beheerplan IMBOR.	21-12-2021
5.	In het CROW IMBOR-team bespreken hoe snel de certificering opgepakt zou kunnen worden	CROW	Opnemen in Roadmap	21-12-2021
6.	Procedure voor kiezen voorzitter klankbordgroep uitwerken	CROW	Pas na actie 1	21-12-2021
7.	Aangeven of behoefte is aan een presentatie van CROW over impact IMBOR 2022 op software en over	Allen	Aanbod van CROW blijft voorlopig geldig	21-12-2021

	toekomstvisie IMBOR/BORIUS			
8.	Opstellen van afwegingskader voor prioritering Stuurgroep	CROW	Wordt anders ingevuld. Wordt uitgewerkt in nieuwe beheerplan.	19-04- 2022
9.	Verkennen wat CROW kan doen om richtlijnen te geven bij de aanbesteding van IMBOR	CROW	Nog uitwerken.	22-09- 2022
10.	CROW gaat in gesprek met andere partijen (RIONED, BIM-loket, GeoNovum Geonovum, VNG, BZK) over de koers die we gaan varen voor het delen van data.	CROW	Loopt.	22-11- 2022
11.	Lijst opstellen met 'kleine' wijzigingen die zijn doorgevoerd in IMBOR in de afgelopen periode.	Jochem Mollema en Rik Opgenoort.	Nog uitwerken.	22-11- 2022
12.	Uitwerken hoe CROW omgaat met nieuwe versies van IMBOR.	CROW	Nog uitwerken.	22-11- 2022

Uitgevoerde acties actielijst

Actienr.:	Actie:	Door:	Status:
1.	Evert Jan van de Kamp (CROW) stelt voor dat hij na de bijeenkomst het adres van Harro deelt en deelnemers aan de Klankbordgroep Softwareleveranciers vraagt om gezamenlijk iets na Harro te sturen.	Evert Jan van de Kamp (CROW)	Gereed. 16-10-2023.
2.	Delen uitleg GITHUB aan betrokken softwareleveranciers.	Evert Jan van de Kamp (CROW)	Gereed. 16-10-2023.

3.	Delen presentatie met Klankbordgroep Softwareleveranciers.	Evert Jan van de Kamp (CROW)	Gereed. 16-10-2023.
4.	Toevoegen GWSW in adviesnummer 4	Evert Jan	Gereed. 19-04-2022
5.	Beheerproces aanpassen op basis van opmerkingen tijdens bijeenkomst.	Evert Jan	Gereed. 19-04-2022
6.	Het woordje 'intentie' toevoegen aan derde punt van takenlijst Klankbordgroep softwareleveranciers.	Evert Jan	Gereed. 19-04-2022
7.	Roadmap IMBOR opschonen op basis van opmerkingen tijdens bijeenkomst.	Harro en Evert Jan	Gereed. 19-04-2022
8.	Roadmap IMBOR vergelijken met Roadmap BORUIS	Harro en Evert Jan	Gereed. 19-04-2022
9.	Beheerproces IMBOR vergelijken met beheerproces GWSW	Evert Jan	Gereed 19-04-2022
10.	Theo Borst (Greenpoint) uit de lijst deelnemers Klankbordgroep Softwareleveranciers halen.	Evert Jan	Gereed. 22-11-2022.
11.	Input leveren aan Rik Opgenoort (CROW) voor ontwikkeling Viewer en rest-API.	Iedereen	Gereed. 22-11-2022.
12.	Naar Rik aangeven of (1) het mogelijk is om op de gedemonstreerde werkwijze gegevens te delen of uit te wisselen, en (2) of er informatie/data is die met de deze werkwijze niet gedeeld of uitgewisseld kan worden	Alle softwareleveranciers	Gereed. 22-11-2022.
13.	Verkennen wat voor data vastgelegd zou kunnen worden in een mutatieprotocol en in meta-data. Leveranciers graag input aangeven voor mutatie- en meta-data.	CROW Leveranciers	Gereed. 22-11-2022.
14.	Logboek ontwikkelen waarin staat beschreven wat de status van de verschillende actiepunten is	Evert Jan	Gereed. 22-11-2022.

15.	Softwareleveranciers leggen aan de programmeurs binnen hun organisatie voor hoeveel inspanning het kost om areaaldata in RDF uit te wisselen;	Softwareleveranciers	Gereed. 22-11-2022.
16.	De softwareleveranciers wordt om een schriftelijke reactie op het voorstel voor 'Automatisch gegenereerde waarden' gevraagd.	Softwareleveranciers	Gereed. 22-11-2022
17.	Aangeven of je mee wilt denken hoe je anders kunt omgaan met data (bv mutatierechten en begrotingen) die nu worden opgehangen aan de vakdisciplines.	Leveranciers	Gereed. 22-11-2022.
18.	Aan uitwisselprotocol en validatiebestand toevoegen hoe je met bogen kunt omgaan.	CROW	Gereed. 22-11-2022.
19.	Aangeven welke wensen er nog meer zijn om op te nemen in de PoC voor het dynamisch objectgericht beheerpakket	Leveranciers	Gereed. 22-11-2022.

Besluitenlijst

Besluitnr.:	Besluit:	Door:	Status:
1.	Verslagen van bijeenkomsten van Klankbordgroep softwareleveranciers (inclusief besluiten en adviezen) worden zonder anonimiseren van namen online gepubliceerd.	Klankbordgroep Softwareleveranciers	Besluit genomen op 19-04-2022

Lijst adviezen van Klankbordgroep softwareleveranciers aan CROW

Adviesnr.	Omschrijving	Datum	Status
1.	Behoeftte aan een uitwisselformat	21-12-2021	Wordt geen format maar een best practice hoe dit kan via RDF
2.	Behoeftte aan een Roadmap en versiebeheer	21-12-2021	
3.	Ontwikkeling richting LinkedData en federatief datastelsel	21-12-2021	
4.	Streef naar sterke semantische aansluiting op IMGeo, SOR en GWSW	21-12-2021	
5.	Breng in het beheerproces IMBOR een lijn aan tussen de Klankbordgroep softwareleveranciers en de Stuurgroep	19-04-2022	
6.	Vertegenwoordiger uit de Klankbordgroep softwareleveranciers dient plaats te nemen in de Stuurgroep.	19-04-2022	
7.	Houd het aantal verbeteringen op de 'inhoudelijke lijn' van de Roadmap beperkt.	19-04-2022	
8.	Wens is dat standaarden aan elkaar worden verbonden.	22-11-2022	
8.	Wens is dat standaardenbeheerders (CROW, RIONED, BIM-loket, GeoNovum) een gezamenlijke koers gaan varen voor het delen van data.	22-11-2022	